

UCHWAŁA NR XV/182/2015
Rady Miasta i Gminy w Margoninie
z dnia 12 listopada 2015 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sułaszewo

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zmianami) oraz art. 3 ust 1 pkt. 7) ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 349) Rada Miasta i Gminy w Margoninie uchwala, co następuje:

- § 1. Postanawia się zatwierdzić Planu Odnowy Miejscowości Sułaszewo, przyjęte uchwałą nr 3/2015 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Sułaszewo z dnia 16 września 2015 r.
- § 2. Plan Odnowy Miejscowości Sułaszewo stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Margonin.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Uzasadnienie do
UCHWAŁA NR XV/182/2015
Rady Miasta i Gminy w Margoninie
z dnia 12 listopada 2015 r.**

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sułaszewo

W związku z nową perspektywą unijną istnieje możliwość pozyskania środków finansowych w ramach PROW 2014-2020 na realizację zadań dot. m.in. budowy lub modernizacji dróg lokalnych, czy też budowę, modernizację lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlic i domów kultury.

Pomoc na realizację planowanego przedsięwzięcia jest przyznawana pod warunkiem ujęcia go w planie rozwoju (odnowy) miejscowości.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI SUŁASZEWO

na lata 2015-2017

UCHWAŁA NR XV/182/2015
Rady Miasta i Gminy w Margoninie
z dnia 12 listopada 2015 r.

.....
(podpis przewodniczącego Rady MiG Margonin)

Sułaszewo

2015 r.

Spis treści

I. WSTĘP.....	3
II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	4
1. Położenie geograficzne.....	4
2. Historia miejscowości.....	8
III. AKTUALNA KONDYCJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.....	10
1. Infrastruktura społeczna, turystyczna i sportowa.....	13
2. Gospodarka	16
3. Kapitał społeczny i ludzki.....	17
IV. ANALIZA SWOT.....	20
V. DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI MIEJSCOWOŚCI.....	21
VI. WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI.....	22
VII. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY.....	23
VIII. OPIS INWESTYCJI NA LATA 2015-2017.....	25
IX. ZARZĄDZANIE.....	26
1. Wdrażanie.....	26
Instrumenty realizacji.....	26
2. Monitorowanie.....	27
Wskaźniki produktu.....	28
Wskaźniki rezultatu.....	28
Wskaźniki oddziaływania.....	28
X. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH ZE WZGLĘDU NA POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNE.....	29
XI. BIBLIOGRAFIA.....	30

I. Wstęp

Polska wieś staje, na początku XXI wieku, do rywalizacji gospodarczej i społecznej z krajami Unii Europejskiej. Dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich niezbędne jest zapewnienie wielofunkcyjności rolnictwa i wsi, zwiększenie funkcji gospodarczych i społecznych wsi, ochrony środowiska na obszarach wiejskich, ograniczenie bezrobocia oraz poprawa warunków życia ludności wiejskiej.

Warunkiem niezbędnym do aktywnego włączenia się mieszkańców miejscowości wiejskich w realizację przedsięwzięć na rzecz rozwoju i promocji lokalnych walorów kulturowych i przyrodniczych jest integracja społeczności lokalnej wokół budowy wspólnego planu działania, który można nazwać planem odnowy miejscowości. Jest to postępowanie odmienne od działań podejmowanych w innych programach ze względu na element integracji na najniższym poziomie współdziałania mieszkańców pojedynczej wsi.

Niniejsze opracowanie jest właśnie takim Planem działania przygotowanym dla miejscowości Sułaszewo, w której mieszkańcy zintegrowali się wokół wspólnych celów oraz postanowili wykorzystać szansę jaką daje jej położenie, wyjątkowe bogactwo krajobrazu i dorobek kulturowy ludzi, którzy tę wieś wybrali jako miejsce stałego zamieszkania.

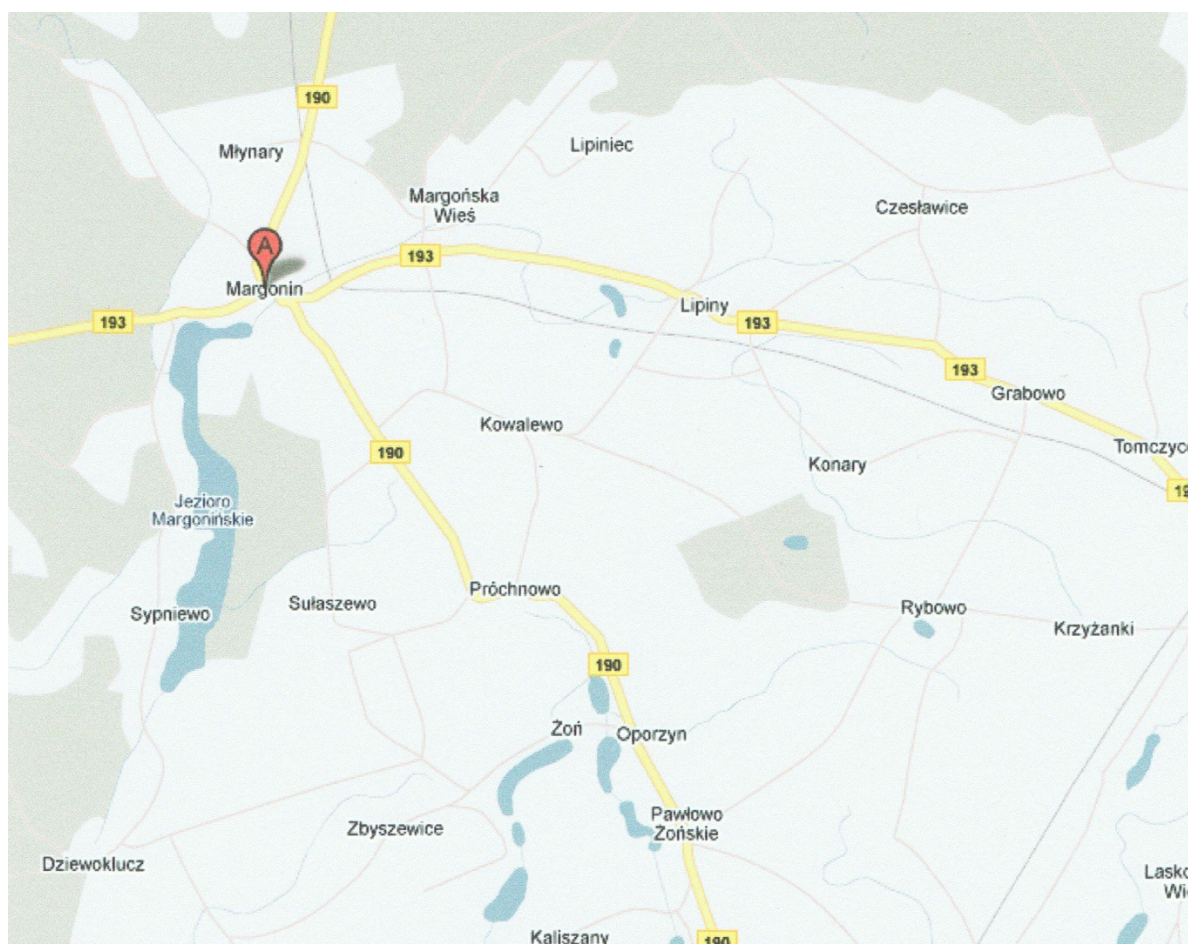
Poniższy dokument jest zgodny z dokumentami strategicznymi gminy Margonin oraz "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Margonin", Plan Odnowy Miejscowości stanowi ich uzupełnienie.

II. Charakterystyka miejscowości

1. Położenie geograficzne

Sułaszewo to wieś położona w województwie wielkopolskim, w powiecie chodzieskim, w gminie Margonin. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa pilskiego. Powierzchnia obrębu Sułaszewo wynosi 757,1213 ha.

Sułaszewo oddalone jest około 3 kilometry od drogi wojewódzkiej Margonin-Wągrowiec.

Położenie Sułaszewo w Gminie Margonin

Źródło: <http://mapy.google.pl>

2. Historia miejscowości.

Jedną z najstarszych wsi Gminy Margonin położona była na wschodnim brzegu Jeziora Margonińskiego. Graniczyła z Witkowicami, Próchnowem i Margoninem. Pierwotne nazwy wsi to Sulaszewo, Szulasszewo, na początku XX w. Słaszewo

a od 1920 r. oficjalna nazwa Sułaszewo. Nazwa pochodzi prawdopodobnie od czasownika suszyć. Założona zastała przez Grzymalitów Zbyszewickich w XIV wieku. Pierwsza pisana wzmianka datowana jest na 1364 r. Stare Sułaszewo, usytuowane nad jeziorem 1579 r. liczyło 9 śladów osiadłych (gospodarstw). W latach 1618-1620 było 6 gospodarstw. W II połowie XVIII w. hr. Anna z Malachowskich Ciecierska założyła 2 km na południowy-wschód folwark Nowe Sułaszewo. Pod koniec XIX w. Stare i Nowe Sułaszewo tworzyły okręg dworski mający 9 domostw, liczący 461 ha ziemi ornej, 43 ha łąk i 149 ha lasów. Mieszkało tam 161 Polaków i 4 Niemców. W 1850 r. na początku Starego Sułaszewa, od strony Margonina zbudowano leśniczówkę. W 1955 r. wieś Stare Sułaszewo przestaje istnieć.

II. Aktualna kondycja zasobów miejscowości

1. Infrastruktura społeczna, turystyczna i sportowa

- na terenie sołectwa znajduje się plac zabaw dla dzieci wraz z ogrodzeniem. Średni koszt jednego urządzenia wynosi przeszło 3.000,00 zł.

Plac zabaw w Sułaszewie
Źródło: Gmina Margonin

***Plac zabaw w Sułaszewie
Źródło: Gmina Margonin***

2.Gospodarka

Najważniejsze firmy w miejscowości Sułaszewo

•"Prima Poland" Sp. z o.o. Palarnia Kawy vobecnie Jacobs.
Historia Primy sięga końca lat '80. Pierwsza kawa wyprodukowana przez firmę Prima to Rabusta.W siedzibie firmy pojawił się pierwszy piec do prażenia kawy. W Sułaszewie koło Margonina produkcja ruszyła pełną parą. Wtedy również rozpoczęto import meksykańskich ziaren Prima Lavado, od których zaczerpnięto nazwę dla całej marki.Początek ostatniej dekady XX wieku był dla Primy przełomowy. Przedsiębiorstwo dołączyło do holenderskiego koncernu z ponad dwustuletnią tradycją w prażeniu kawy – Drie Mollen Holding BV. Marka Prima została włączona do jednego z trzech największych koncernów kawowych na świecie – Sara Lee. Produkty tej firmy są dostępne aż w 200 krajach na świecie, co umożliwia nieustanny rozwój marki Prima. W 2008 roku Prima obchodziła dwudziestolecie swojego istnienia. W 2014r. odbyła się wyjątkowa gala 25-lecia istnienia marki Prima. Kawy: Prima Finezja, Jasno Palona oraz Ciemno Palona zostały wyróżnione przez Polaków prestiżowym tytułem "Produkt Roku. Wybór konsumentów 2015".

2.Kapitał społeczny i ludzki

Ludność utrzymuje się głównie z rolnictwa i pozarolniczej działalności gospodarczej. Znaczna część żyje z rent i emerytur.

III. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Zadbana miejscowość. 3. Czyste środowisko. 4. Bliskość dużych miast: Chodzież, Wągrowiec oraz Margonin. 5. Wysoki poziom zводociągowania. 6. Dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna. 7. Brak przemysłu szkodliwego dla środowiska. 8. Różnorodność flory i fauny.	1. Brak podłączenie wsi do sieci gazowej. 2. Zły stan techniczny dróg gminnych. 3. Brak komunikacji publicznej. 4. Zły stan techniczny sieci elektrycznej. 5. Brak infrastruktury sportowej. 6. Duże odległości między gospodarstwami. 7. Brak prawdziwego centrum odnowy wsi.

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków, głównie z funduszy UE. 2. Działalność ośrodków kulturalnych. 3. Poprawa jakości dróg lokalnych. 4. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości. 5. Powstanie ścieżek rowerowych i chodników. 6. Pozyskanie zewnętrznych inwestorów. 7. Propagowanie wiedzy o zabytkach poprzez kontynuację imprez kulturalno-środowiskowych.	1. Brak środków finansowych umożliwiających realizację inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej oraz technicznej. 2. Degradacja środowiska przyrodniczego np. Fermowa hodowla trzody chlewnej. 3. Pogarszający się stan dróg gminnych. 4. Migracja młodzieży do dużych miast i za granicę, głównie ze względu na niekorzystną sytuację na rynku pracy. 5. Problemy z dostawą prądu. 6. Trudna sytuacja na rynku rolnym.

IV. Diagnoza aktualnej sytuacji miejscowości

Wyszczególnienie	Opis
Co wyróżnia miejscowość?	Malownicze położenie, czyste środowisko
Jakie pełni funkcje?	Funkcje mieszkalne, rekreacyjne, usługowe
Kim są mieszkańcy?	Społeczność mocno związana z obszarem miejscowości
W jaki sposób są zorganizowani mieszkańcy i miejscowość?	Zintegrowana społeczność, angażująca się w ważne dla miejscowości przedsięwzięcia
Jakie jest źródło utrzymania?	Głównie praca w: •prywatnych jednoosobowych firmach •poza miejscowością •w gospodarstwach rolnych
Jakie jest rolnictwo i gospodarka?	Gospodarka oparta na małych podmiotach gospodarczych prowadzących różne usługi, zły stan rolnictwa
Jakie obyczaje i tradycje są kultywowane?	Kultywowane są tradycje związane ze świętami kościelnymi oraz narodowymi, a także z historią lokalnej społeczności
Jaki jest stan zabytków?	Zadawalający stan zabytków
Jaki jest stan infrastruktury technicznej?	Miejscowość w pełni zwodociągowania
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Plac zabaw
Jakie są powiązania komunikacyjne?	Komunikacja PKS, drogi gminne o dobrej nawierzchni

V. Wizja rozwoju miejscowości

Wyszczególnienie	Opis
Co ma wyróżniać miejscowość?	Wykształcone społeczeństwo, dbałość o estetykę, środowisko naturalne, dbałość i pielęgnowanie dorobku kulturowego
Jakie ma pełnić funkcje?	Mieszkalne, z pełną infrastrukturą drogową i społeczną
Kim mają być mieszkańcy?	Dobrze wykształconą, zintegrowaną społecznością
W jaki sposób mają być zorganizowani mieszkańcy i miejscowość?	Ważna jest ciągła integracja mieszkańców oraz podtrzymywanie tradycji lokalnych
Co ma być źródłem utrzymania?	Nowoczesne zakłady produkcyjne, usługi, handel, nowoczesna i opłacalna działalność rolnicza
Jakie ma być rolnictwo i gospodarka?	Działalność turystyczna i agroturystyczna, rolnictwo ekologiczne, rozwój małych i

	średnich przedsiębiorstw
Jakie obyczaje i tradycje powinny być kultywowane?	Tradycje związane z tożsamością społeczności lokalnej, dożynki gminne
Jaki powinien być stan otoczenia i środowiska?	Rozwój sieci gazociągowej, wyremontowane drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Budowa placów zabaw, organizacja większej ilości imprez kulturalnych, szersza działalność ośrodków kulturalnych i edukacyjnych, infrastruktura sportowa
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Powstanie i usprawnienie komunikacji publicznej

VI. Zidentyfikowane problemy

1. ZŁY STAN INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ
2. NIEZADOWALAJĄCA JAKOŚĆ DRÓG LOKALNYCH I CHODNIKÓW
3. MIGRACJA MŁODZIEŻY I MAŁE MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA ZATRUDNIENIA
4. BRAK KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ

Sułaszewo, aby mogło stanąć do rywalizacji gospodarczej z cywilizacją krajów Unii Europejskiej, muszą dążyć do zrównoważonego rozwoju. Niezbędnym, w tej sytuacji, jest zapewnienie przede wszystkim zwiększenie funkcji gospodarczych i społecznych, ochrony środowiska, poprawa warunków życia ludności. Żeby osiągnąć w Sułaszewie poziom zrównoważenia we wszystkich tych dziedzinach, koniecznym jest skoncentrowanie się na rozwiązaniu zidentyfikowanych wcześniej problemów.

VII. Opis inwestycji na lata 2010-2017

Planowane inwestycje na terenie miejscowości Sułaszewo w latach 2015-2017:

NAZWA PLANOWANEGO ZADANIA	CEL I PRZEZNACZENI E	HARMONOGRAM REALIZACJI	KWOTA KOŃCOWA PROJEKTU (w tys zł bez VAT)	ŹRÓDŁA POZYSKANIA DOFINANSOWANIA
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej od Próchnowa do Próchnowskich Osad	Wzrost atrakcyjności turystycznej	2016-2017	580	PROW, Rybactwo i Morze, inne środki zagraniczne, kredyty, środki własne
Budowa drogi od skrzyżowania Sułaszewo – Próchnowo- Witkowice poprzez Witkowice do granicy z sołectwem Zbyszewice	Poprawa infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa mieszkańców	2016-2017	3000	PROW, inne środki zagraniczne, kredyty, środki własne

VIII.Zarządzanie

1.Wdrażanie

Stworzenie systemu zarządzania realizacją planu ma decydujący wpływ na utrzymanie wysokiej dynamiki w całym procesie wdrażania. Stopniowe wygasanie entuzjazmu towarzyszącego procesowi tworzenia planu u samorządu oraz mieszkańców bez odpowiedniego systemu mogłoby "doprowadzić plan na półkę" wraz z innymi, nieprzydatnymi dokumentami w stosunkowo krótkim czasie. System, o którym mowa, to przede wszystkim:

- doskonalenie istniejących i tworzenie nowych instrumentów realizacji,
- monitorowanie realizacji celów i projektów,
- zmiany i aktualizacje planu

Faza wdrażania Planu Odnowy Miejscowości dla Sułaszewa rozpocznie się po przyjęciu dokumentu na zebraniu wiejskim w Sułaszewie, a następnie zostanie zatwierdzony na sesji Rady Miasta i Gminy w Margoninie. Odpowiedzialność za wdrażanie planu ponosi Burmistrz Miasta i Gminy Margonin.

W celu wprowadzenia jak najlepszej procedury aplikowania o środki Unii Europejskiej, powołany zostanie zespół odpowiedzialny przede wszystkim za zarządzanie, koordynację i wdrażanie poszczególnych zadań inwestycyjnych ujętych w dokumencie.

Instrumenty realizacji

Najważniejszym narzędziem realizacji Planu jest budżet gminy. Stopniowe tworzenie budżetu zadaniowego powinno usprawnić zarządzanie środkami publicznymi oraz stworzyć czytelny obraz operacji finansowych przeprowadzanych przez Radę Miasta i Gminy w Margoninie. Dynamika wdrażania Planu ma swoje odzwierciedlenie w kolejnych budżetach. Zadania wynikające z Planu realizowane ze środków budżetowych można stosunkowo łatwo zidentyfikować.

Kolejnym instrumentem jest tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wyzwalanie lokalnych inicjatyw gospodarczych. Usatysfakcjonuje to mieszkańców pod względem rynkowym jak i ekonomicznym oraz przysporzy budżetowi kolejnych podatników.

Ważne jest także stosowanie tak zwanego "montażu finansowego" przy dużych inwestycjach, to znaczy kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł na realizację kolejnych zadań wynikających z planu. Stopniowe przechodzenie od konstruowania budżetu według dotychczasowych reguł do tworzenia budżetu zadaniowego.

W końcu istotne jest stworzenie odpowiedniego systemu marketingu

miejsowości i gminy jako całości, (osiągnięcia samorządu, lokalnych przedsiębiorców, organizacji społecznych, mieszkańców i zasobów). Ułatwi to prowadzenie promocji wewnętrznej – skierowanej do mieszkańców gminy oraz promocji zewnętrznej.

2. Monitorowanie

Monitoring wspomaga proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań wynikających z Planu – począwszy od pojedynczego projektu, poprzez cel i priorytet, a skończywszy na osiąganych efektach. W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów w Planie. Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań zostały podzielone na trzy kategorie:

Wskaźniki produktu

Odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności i liczone w jednostkach materialnych, np. Długość nowo budowanych dróg; liczba budynków poddanych renowacji; ilość firm, które otrzymały pomoc, itp.

Wskaźniki rezultatu

Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Planu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie sprzedaży eksportowej firm objętych danym działaniem zmniejszenie nakładów na bieżące remonty obiektów zabytkowych itp.).

Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencję Planu wykraczającą poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania (oddziaływanie pośrednie). Przykładowe wskaźniki oddziaływania to liczba innowacji wprowadzonych przez wsparte firmy czy instytucje w czasie 18 miesięcy po zakończeniu projektu (oddziaływanie pośrednie).

Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Burmistrz prowadzi ciągły monitoring finansowy podjętych zadań, sporządza raporty, które prezentuje Radzie Miasta i Gminy podczas kolejnych planowych Sesji Rady (wydatki poniesione w okresie objętym raportem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stopień realizacji zadania w %).

Sposoby oceny Planu Odnowy Miejscowości Sułaszewo

Ocena Planu Odnowy Miejscowości Sułaszewo prowadzona będzie na podstawie składanych raportów z prowadzonego monitoringu rzeczowego i finansowego, opisu rozbieżności, jeśli takie powstaną pomiędzy planem a wdrożeniem zadania oraz analizą przyczyn i skutków rozbieżności. Dodatkowo raporty zawierać będą informacje nt. Postępu realizacji planu finansowego w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Miernikami w prowadzonej ocenie będą wskaźniki, np. Nakład finansowy na 1km drogi. Ocena dokonana będzie w sprawozdaniu rocznym, które Burmistrz składa Radzie Miasta i Gminy w Margoninie podczas sesji, na której udzielane jest absolutorium za działania w roku poprzednim. Ocena szczegółowa zadań wynikających z Planu nastąpi po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji.

O Planie Odnowy Miejscowości dla Sułaszewa, jak również o rozpoczynanych zadaniach, ich przebiegu i zakończeniu wszyscy mieszkańcy będą szczegółowo informowani. Informacje będą upowszechniane za pośrednictwem prasy zarówno regionalnej jak i lokalnej oraz zwyczajowo na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy oraz bezpośrednio przez władze gminy na różnego typu zebraniach.

IX.Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Operacje realizowane w ramach PROW mogą dotyczyć kształtowania obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Operacje związane z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne weryfikuje się na podstawie Planu Odnowy Miejscowości zawierającego opis planowanych zadań inwestycyjnych.

W miejscowości Sułaszewo, obszar ten został określony na podstawie określonych wyżej założeń i konsultacji społecznych z mieszkańcami wsi.

Tempo rozwoju danej wsi nadawane jest przez miejsca charakterystyczne. W sytuacji miejscowości Sułaszewo będzie to plac zabaw. To właśnie to miejsce nada wyjątkowy i szczególny charakter miejscowości, to one skupi wokół siebie

mieszkańców w czasie najważniejszych wydarzeń. Jest to miejsca znane i rozpoznawalne nie tylko przez samych mieszkańców, a także przejezdnych.

X.Bibliografia

- 1.Dane uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy w Margoninie,
- 2.Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- 3.Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Margonin,
- 4.Inne dokumenty i informacje Urzędu Miasta i Gminy Margonin,
- 5.Folder „Miasto i Gmina Margonin” wydany przez „Innowacje” Bydgoszcz, przy współpracy Urzędu Miasta i Gminy Margonin,
- 6.Folder „Ziemia Chodzieska”, wydawnictwo Media Piła, pod red. E. Wolskiego, 2008r.,
- 7.W.L. Janiszewski „Margońskie Wsie” – maszynopis z 2005 r.